

ende de Supplianten deur dyen redzaam beuyndon, om d'voorschreuen Heeren den President ende *Eysingha*, sampt dz voorz. beyde Gedeputeerden, te laeten verhoren voor Commissaris van den Hove, om van haere depositien te becomen opere certificacie, ten eynde een ygelyck van de voorschreuen resolutie kennialo mach georyghen, ende sulcx te beter gelooff mach meriteren, ende de Supplianten oick des noodt sulcx daert noedich is mooghen verzoeken. Soe verfoecken de Supplianten in aller verzoeken, dat myn Heeren geiueuen Commissaris ordonneren, voor dewelcken de voorschreuen Heeren de President ende *Eysingha*, sampt de voorschreuen twee Gedeputeerden verduchwaert, ende opt geene voorz. is wetlycken verhoort, maizgaders hun Supplian-

ten daer aff behoerlycke opene brieuen van certificacie gepastert moeghen worden, om hun te strecken meer behouven. Welck doende &c.

(was geteeckent)

Jacob Heere.

Floris Louwiszoon.

Herwison Amama.

Syde Utrechtzen.

C. Fokkers.

Dennis Aeyzen.

*In het 36 Leuwarder Plaatst-Boek
No. 97.*

*Aanschryving van de Gedeputeerde Staaten, tot openbanding van het Ys,
om den Vyand te weeren.*

Den 7 January 1584.

Vheste, Kerfame, Lieve, Besondere!

Alloe wy v luyden nu onlancx toeschreuen ende belastet hebben, omme d'ingesetenen, behoorende onder den dochtslach van Leuwarden, daer toe te holder, dat zy in tyde des vorzets, tegens des vyants inuassie, het quartier van Haskermeer tot de Stadt Leeuwarden souden hebben, ende voorts met praenien ende andersins open houden; ende wy nodich beuynden dat sulcx, vermits den tegenwoordigen harden vorz, datelyck effectuewert ende int wercke gestet werde. Soe ist, dat wy v luyden verfoecten ende ampehaluen ordonneren, die voetseringe te doene, dat d'voorschreuen Ingesetenen van Leuwarder Uytbuyten, Hilgaerde, Praenyebuyten ende Nieuwlandt, hun daet yck verfliegen ter plaetsen vooren verhaert, volgende de repartide, dien aengaende aen v luyden ouerghonden, ende selsinge wet blyuen te openen, ende voorts zoe lange als

den tegenwoordigen ende zenskende vorz geduyren ist, met praenien oft andere instrumenten, daer toe dienstich, open te houden; waer mede wy verhoopen des vyants inuassie beletter, ende d'voorschreuen Ingesetenen van de beroulinge derstluer bewyot te sullen weesen. Ende deelen toe geenen anderen syne dienende, willet v luyden hier mede in de hoede des Almachtigen bewoulen hebben.

Binnen Leuwarden den 7 January 1584.

(onder stant geschreuen)

V Loyder goede Vrunden, de Gedeputeerde Staaten van Vrieslandt.

Ter ordonnantie derzelduer.

(was geteeckent)

E. Ibrandt.

Naar het archyffel in het 36 Leuwarder Plaatst-Boek No. 97.

Commissie voor Graaf Willem Lodewyk van Nassau, tot Lieutenant Gouverneur en Colonel over Vriesland, in plaats van Bernard van Merode.

Den 11 February 1584.

Willem, by der gratien Gode Prince van Oranien, Graue van Nassau, van Catzenelboge, van Vyanden, van Dicz,

van Lingen, van Buyren, van Loerdam &c., Marquis van der Veere ende van Vliessingen, Heere ende Baron van Ereda, van Diest,

van Diest,

Dierx, van Grimbergen, van Arlay, van Nozeroy &c., Krijtburghaus van Antwerpen ende van Helanpen, Gouverneur ende Capiteyn Generael van Brabant, Holland, Zeeland, Vriesland ende Vrecht, ende Admiraal Generael van der zee desor Nederlanden; allen den geenen die desen jegenwoordigen zullen zien ofte hooren sien, saluyt:

Nadermaal den Welgeboren Heere, Heere *Herwardt*, Vryheere van Merode, Rummen &c., soo ouermits synen ouderdem als zekere zyno particuliere affayren, te verschoyden reysen een de Staten stants van Vrieslandt ende ons versocht hadde, verdragen te zyn van den staet van Lieutenant Gouverneur van denzeluen Lande, daer toe by ouer eenige jaeren by ons was gestelt: Die Staten van Vrieslandt voornoemt, ende wy, denzeluen Heere van *Rummen* van den voorschreuen staet van Lieutenant Gouverneur ouer Vrieslandt hadden ontfangen; ende dat daeromme by den bruingestreuen Staten, ende ons, tot goede directie zee van de crychshandel, als van de regieringe ende justitie binnen den voorschreuen lande van Vrieslandt, goet, raclesem ende oirbaer is geuonden, eenen anderen acqsyentlyck gequalificeerden ende vertrouelen persyn te onsen Lieutenant Gouverneur ende Comantier ouer Vrieslandt te stellen; hebbende de bouengestreuen Staten van Vrieslandt door heere Gedeputeerde, nameaelyck die Volmachten van *Ostreigoos*, *Westergoe*, *Seuenwolden* ende den *Stoeden*, een ons instancelyck versocht, dat wy daer toe zouden willen ordonneren ende conualliteren den Welgeborenen onsen vryenlycken lieuen Neue, Graue *Wilhelm Ludwig van Nassau*, *Comantier* &c., volgens zekere acte, by den Staten van Vrieslandt op ten 22^{den} dach Decembris lestedes binden de stadt *Leeuwarden* gedefescheen (a), ende by de Gedeputeerde voornoemt ons ende onsen welgemelten Neue ouerleuert.

Doen te wteno: Dat wy selue aengestien, ende hebbende het ernstlyck verfoeck van de Staten van Vrieslandt ende heere Gedeputeerde voornoemt voor aengewen, mitgedenks om de goede kennisse die wy hebben van de persoon van de welgemelten onsen Neue, ende van zyne cloekheyt, dapperheyt ende goede enuerentheyt, hebbende ezolus by synen langduyrige wienlichaldige dienstee zoe volcomelyck netter daer behoort, als een secllyck hant mogen spuren; ons daeromme geheellyck betrouwende synder wysheyt, vinnichheyt ende geschickheyt, hebben den welgemelten onsen Neue verordent, gestelt ende geuon-

mitteert, verordene, stellen ende conualliteren by desen tot onsen Lieutenant Gouverneur van Vrieslandt, ende Coronael ouer den Crychswolcke, aldaer synde, oft dat nameels aldaer noch gesonden mochte worden; hem geuende volcomen macht, autoritoyt ende sularlynge beuel, om t'vorschreuen Lieutenant Gouverneurship, ende Couronnelship van Vrieslandt, voorom te houden, exerceren ende bedienen, het zelue Landt ende die goede Ingeleutenen van dien te beschudden, voorstaen, bewaeren ende beschermen van alle soetse, cracht, overdract ende geweld; goet ende deersich toesluit te nemen tegens alle vergaderinge van Ruytteren, Knechten, Crychswolcke ofte andere, die int zelue Landt, buyten weete ende rickhoff van ons oft van de Staten van denzeluen Lande, souden willen comen, na eenigen opinop, inuaste ofte acclach aldaer te doen; ende tot dien eynde, tot bewaernisse ende versekertheyt van de Steden, huysen, slooten ende stercken van Vrieslandt, goede wrecke te doen houden by daege ende by nacht, ende daer toe te bodwynnen ende doen bodwynnen allen den geenen dyant behooren sal, naar gelegentheyt van den tyde, goede ordre, regle ende crychdiscipline onder den Crychswolcke aldaer, har zy in *Staten*. Stercken ofte een platen Lande synde, te houden ende te doen houden; ende by denzeluen te doen onderhouden de ordonnance ende instructie, opt sluck van den crychshandel gemaect ofte als noch te maerken; ende d'wa volgens nyet te gedoogen, dat den Ingeleutenen van denzeluen Lande, het zy binnen den Steden ofte ten platen Lande, eenich hinder, moeynisse, geweld oft ouerlast by den Crychswolcke, ten dienst van der Lande staende, gelybede; alle neersichere een te wenden, ten eynde alle Steden ende Stercken van denzeluen Lande, insunderheyt die gene, frontierplaten zynde, behoulyck met pruuyande ende munie van otrigo voorsien, ende de fortificanen derseluen geuorderen mogen worden; hem voores in alles t'bowynt van den crychshandel in Vrieslandt zal mogen aengien, by aduyse van de Gedeputeerde Staten aldaer, ofte oeryge van denzeluen, naar de gelegentheyt der tyde ende der plaetse regulerende, zoe als hy int dyent, behoulyckheyt ende versekertheyt van denzeluen Lande beuynen zal te behooren; ond: vouta die regyeringe der Landtschappe, ouer den Gedeputeerde Staten bouengenoempt, ende de administratie van de justitie moeten Provincialen Raedt te bewaeren ende beleyden, ende gemeentlyck daer inne te doen, al tgene dat een goet ende

(a) Synco pag. 418 ongescreuen.

ende getrouwe Lieutenant Gouverneur van denzelven lande van Vriesland, ende Couronnel over het Cryschuolck, aldaer is lande zynde, schuldich is ende behoort te doen, op afsulcke vordere instructie, als dyes aengaende gemaakt zal mogen worden; tot allen tyden, ende van allen voorvallende zaecten goede correspondentie met ons te houden, om des te gevechtycker op al te geene de welvaert van denzelven Lande aengaet te mogen voorlyen, totten eeren, rechten, prerogatiuen, vrijheden, profyten ende veruullen, daer toe staen ende behoorende, ende tot afsulcken uadamenten, als met hem zal worden uercomen; waer op, ende van hem wel ende getrouwelyck hier inne te quytten, hy schuldich ende gehouden wort den behoorycken eede te doen aen onsen handen: Verfoecten daeromme den gemeynen Staten van Vriesland, mitgaeders de President ende Luyden van den Raede van denzeluen Lande; ontbieden ende amptshaluen ordonneren ende beueelen allen Amptluyden, Beuelhebers, Grietmans, Burgmeesters, Oudermans, Wethouders van Steden, Dorpen, Vloeken, ende allen anderen dyen aenghaen sal, mit sampt allen Ouersten, Cornnelien, Hupluyden, Beuelhebberien, Ruytieren, Knechten ende andere Cryschuolcklyden, die daer jerenwoordich zyn, ofte es noch metter tye sullen mogen comen, dat zy ofsen voornoemden Neus vooraene kennen ende holden voer onsen Lieutenant Gouverneur ende Couronnel van Vriesland, ende uer sulcx hem alle behoirlycke reuende reuerentie doen ende bewyzen, ende hem obedieren ende gehoorsam zyn, zoe denzeluen staet toebehoort, ende daer van, mitgaeders van den eeren, rechten, prerogatiuen, vrijheden, profyten, veruullen ende traktamenten voorscreuen, hem doen laeten ondu gedogen, rustelyck, vrydelyck ende volcomelyck genyeten ende gebruycken, alsoe den dienst van den Lande hier aene gelegen is. Des voerdoende hebben wy deesem met onsen naem getoockent. ende onsen zegel daer onder doen aenhuagen.

Goden in der Stadt van Delft, op ten elfften dach February des jaers XVe vier ende tachtich.

(onder stontd gescreuen)

Die principale dases, gescreuen is franchyn, was beuesticht met een zegel van rooden wasse, gedruet op een uyt hangende dobbel franchynen staerto, ende gelecht in een raetdie van blyck.

(ende getoockent)

Guilj. de Nassau.

Ende was noch beneden op te plycke geschreuen:

By mynen Gemadigen Hoeren den Prince.

(ondergetoockent)

Brumyck.

Ende stontd noch te rugge bouen op ten pleycke gescreuen zoe volcx:

Op huyden den vier ende negenlichten den maent van February des jaers XVe vier ende tachtich, soe heeft den Welgeboren Graue ende Hoero, Heere *Wilhelm Ludwig*, Graue van Nassau, Oetzenellenlogen &c., genomineert int wisse van deesen, godsen den behoirlycken eedt van Lieutenant Gouverneur ende Couronnel van Vriesland, aen handen van de Deurlichighen Hooggebooren Furst ende Heere, Heere *Wilhelm*, Prince van Orangien, Graue van Nassau &c., Gouverneur ende Capitoyne Generael van denzeluen lande van Vriesland, hebbende beuult, hem wel deuchdelyck ende getrouwelyck in den bouengescreuen staet ende beuel van Lieutenant Gouverneur ende Couronnel van Vriesland voornoude te quytten, schreuelgoude den inhouden van denzeluen wisse.

Aldus gedaen binnen der Stadt Delft, int Hoff van zyne Excellentie, ter presencie van *Gouert Willemsson Brasfer* ende *Ruyner Cant*, Raeden van Staete in Holland, ten daege, maende ende jaere als boven.

By present.

(ondergetoockent)

Brumyck.

(noch stontd ondergeschreuen)

Gecollationeert tegens d'originale commissie, in franchyn geschreuen, geteken ende versegelt als verhaelt, is daer mede van woerde te woerde beuonden accorderen. By my

(getoockent) *E. Inbrandt*.

(lager stonde)

Nae collatie jegens d'autenrycus copie, uyte principale getogen, is daer mede accorderende beuonden. By my,

(was getoockent)

A. H A R D E R W Y C K.

Nae de autenrycus copie, in den 3^{den} Lovendaghe Pleuris. Boek No. 107.

Instructie